

UPLATNENIE ABSOLVENTOV

Z HĽADISKA VÝŠKY MZDY

UPLATNENIE
ABSOLVENTOV
SK TRENDY

UPLATNENIE ABSOLVENTOV Z HLADISKA VÝŠKY MZDY

Slovenskej ekonomike sa v súčasnosti výrazne darí, čo sa pozitívne prejavuje aj na trhu práce. Historicky najvyšší počet pracovných príležitostí v spojení s odchodom najsilnejších povojnových ročníkov z trhu práce a príchodom početne najslabších miléniových detí vytvára v podmienkach SR dobrú klímu pre znižovanie nezamestnanosti a rast miezd. Ešte pred niekoľkými rokmi si zamestnávateľa mohli vyberať vhodného uchádzača o zamestnanie, avšak v súčasnosti sa situácia obracia a uchádzači o zamestnanie si môžu vyberať zamestnávateľa. Ak chcú zamestnávateľa uspieť v silnom konkurenčnom boji o pracovné sily, musia uchádzačov prilákať lepšími pracovnými podmienkami v porovnaní s konkurenciou. To vytvára výrazný tlak na rast miezd, keďže práve **mzdy sú hlavným motivačným faktorom pre jednotlivých uchádzačov o zamestnanie** k výberu konkrétneho zamestnávateľa.

Tento konkurenčný tlak zvyšuje mzdy predovšetkým mladším ročníkom, ktorí majú vyššiu fluktuáciu a nižšie bariéry k zmene zamestnania. Rovnako tak zamestnávateľa bojujú o nových absolventov, čo spôsobuje rast nástupných plátov. Tieto vývojové tendencie sú na jednej strane pozitívne pre rast životnej úrovne obyvateľstva, avšak na druhej strane výrazný rast miezd môže spôsobiť znižovanie dostupných prostriedkov zamestnávateľov na ďalší rozvoj a investície. Konkurenčný boj o pracovné sily môže tiež vyústiť **do odchodu zamestnancov z odvetví a spoločností s nižšou pridanou hodnotou**, ktoré majú obmedzené zdroje k rastu miezd, čo v konečnom dôsledku môže byť pre týchto zamestnávateľov likvidačné. **Jedná sa však o prirodzený vývoj v trhovom systéme a presun sústredenia ekonomických činností do oblastí s vyššou pridanou hodnotou je pozitívny pre hospodárstvo ako celok.**

Keďže mzda je jedným z hlavných motivačných faktorov pri voľbe vzdelávacej a kariérnej cesty, je veľmi dôležité, aby **mzdové informácie boli dostupné a jednoducho pochopiteľné pre čo najširšiu skupinu osôb**. Znalosť uplatnenia absolventov podľa dosahovaných miezd zabezpečí **prirodzenú reguláciu systému vzdelávania**. Nedostatkové profície a odbory vzdelania s nedostatočným počtom absolventov majú vyššie mzdy, čo priláka väčšie množstvo študentov a absolventov. Naopak, oblasti s nízkou pridanou hodnotou a tým aj nízkou mzdovou úrovňou sú menej zaujímavé pre jednotlivé osoby pri voľbe kariérnej a vzdelávacej cesty. Je však veľmi dôležité, aby tieto informácie boli dostupné jednotlivým osobám ešte pred voľbou vzdelávacej a kariérnej cesty, aby toto ich rozhodnutie bolo racionálne. Jednotlivé osoby si totiž často volia

konkrétny odbor vzdelania relatívne živelne, bez znalosti reálneho uplatnenia v praxi. **Informácie o mzdovom vývoji absolventov jednotlivých odborov vzdelania v jednotlivých regiónoch sú predmetom tejto štúdie a tvoria základný stavebný kameň k prirodzenej trhovej regulácii systému vzdelávania** a tým aj k náprave existujúcich disparít na trhu práce. Tieto informácie budú v ďalších etapách projektu súčasťou integrálneho hodnotenia uplatnenia absolventov stredných a vysokých škôl.

„Informácie o uplatnení absolventov podľa výšky dosahovanej mzdy sú základným faktorom k zlepšovaniu systému vzdelávania a uplatniteľnosti absolventov.“

Výška mzdy absolventov je jedným zo základných faktorov, na ktorých záleží jednotlivým osobám pri voľbe vzdelávacej a kariérnej cesty. Preto je nevyhnutné a žiaduce tieto informácie sprístupniť v prijateľnej podobe širokému spektru osôb. To umožní **prirodzenú reguláciu systému vzdelávania a vytvorí motiváciu jednotlivých škôl k dosahovaniu vyššej kvality vzdelávania. Predmetné informácie budú v ďalších etapách Národného projektu Prognózy vývoja na trhu práce v SR II zahrnuté do integrálneho hodnotenia uplatniteľnosti absolventov stredných a vysokých škôl.** Tieto informácie budú súčasne sprístupnené na tomto webovom sídle projektu.

„Najvyššie priemerné hrubé mesačné mzdy majú absolventi technických smerov, najnižšie absolventi umeleckých smerov.“

Pri stredoškolských aj vysokoškolských absolventoch platí, že najvyššie priemerné hrubé mesačné mzdy dosahujú absolventi technických vied a náuk a niektorých spoločenských vied. Na druhej strane spektra sú absolventi zdravotníckych odborov vzdelania a vied a náuk o kultúre a umení. Zatiaľ čo priemerná hrubá mesačná mzda absolventov Technických vied a náuk I do 5 rokov od ukončenia štúdia dosiahla v roku 2017 približne 957 EUR, absolventi zdravot-

níckych a umeleckých odborov vzdelania zarábali v priemere v hrubom len približne 755 EUR. **Stredoškolskí absolventi nad 5 rokov od ukončenia štúdia zarábajú v priemere o 20 % viac ako ich mladší kolegovia.**

U vysokoškolákov do 5 rokov od ukončenia štúdia tiež výrazne dominujú absolventi Technických vied a náuk I s priemernou hrubou mesačnou mzdou v roku 2017 na úrovni 1 444 EUR. U absolventov nad 5 rokov od ukončenia štúdia je mzda technikov ešte o 44 % vyššia, na úrovni 2 080 EUR. Na druhej strane spektra sa nachádzajú absolventi Vied a náuk o kultúre a umení s priemernou hrubou mesačnou mzdou v roku 2017 na úrovni 898 EUR do 5 rokov od ukončenia štúdia a 1 192 EUR nad 5 rokov od ukončenia štúdia. **Vysokoškolskí absolventi nad 5 rokov od ukončenia štúdia zarábajú v priemere o 42 % viac ako ich mladší kolegovia. Vysokoškolskí absolventi tak majú výrazne vyšší potenciál pre rast miezd ako stredoškolskí absolventi.**

„Priemerné hrubé mesačné mzdy absolventov všetkých hlavných skupín odborov vzdelania rastú. Rýchlejšie však rastú mzdy stredoškolských absolventov ako vysokoškolských.“

S ekonomickým rastom hospodárstva a výrazným rastom miezd v ekonomike SR rastú aj mzdy absolventov stredných a vysokých škôl. Tento rast sa týka absolventov všetkých hlavných skupín odborov vzdelania. **Od roku 2013 vzrástla priemerná hrubá mesačná mzda stredoškolsky vzdelaných zamestnancov o 26 %, vysokoškolsky vzdelaní zamestnanci si v rokoch 2013 - 2017 prilepšili o približne 17 %. V tomto raste sa prejavuje predovšetkým nedostatok stredoškolských absolventov na trhu práce.**

Najvýraznejší relatívny nárast priemerných hrubých mesačných miezd stredoškolsky vzdelaných zamestnancov bol v rokoch 2013 - 2017 zaznamenaný pri osobách so vzdelaním z Technických vied a náuk I a Vied a náuk o kultúre a umení. Tento nárast predstavoval 29 %, avšak aj napriek tomu stále ostávajú absolventi umeleckých smerov najhoršie platenými stredoškolskími spolu s absolventmi zdravotníctva. Najnižší nárast bol zaznamenaný pri absolventoch Spoločenských vied, náuk a služieb II, ktorí si v období rokov 2013 - 2017 prilepšili približne o 19 %.

Priemerná hrubá mesačná mzda vysokoškolsky vzdelaných osôb rástla predovšetkým zamestnancom z hlavnej skupiny odborov vzdelania Vedy a náuky o kultúre a umení, Spoločenské vedy, náuky a služby II a Zdravotníctvo s nárastom miezd o 26 %, 22 % a 20 % v období rokov 2013 - 2017. Na druhej strane, najmenej si polepšili zamestnanci s vyštudovaným odborom vzdelania z oblasti prírodných vied, a to približne o 13 %.

„Absolventi zarábajú najviac v Bratislavskom a Trnavskom kraji, najmenej v Prešovskom kraji.“

Stredoškóľáci do 5 rokov od ukončenia štúdia zarábajú najviac v Bratislavskom kraji.

Týka sa to všetkých hlavných skupín odborov vzdelania okrem Vied a náuk o kultúre a umení, kde s priemernou hrubou mesačnou mzdou na úrovni 775 EUR sú až v druhej polovici spektra v porovnaní s ostatnými kraji (za Nitrianskym krajom s priemernou mzdou 884 EUR, Trnavským krajom s priemernou mzdou 837 EUR, Žilinským krajom na úrovni 800 EUR a Banskobystrickým krajom so mzdou 784 EUR). Na druhej strane spektra sa nachádza Prešovský kraj s najnižšou priemernou hrubou mesačnou mzdou absolventov stredných škôl vo všetkých hlavných skupinách odborov vzdelania. Zatiaľ čo priemerná hrubá mesačná mzda stredoškolských absolventov Technických vied a náuk I do 5 rokov od ukončenia štúdia bola v roku 2017 v Bratislavskom kraji na úrovni viac ako 1 200 EUR, v Prešovskom kraji to bolo menej ako 800 EUR. **V Prešovskom kraji môžu absolventi stredných škôl očakávať v priemere o 30 % až 40 % nižšie mzdy ako v Bratislavskom kraji, čo sa týka absolventov všetkých hlavných skupín odborov vzdelania.**

Rovnako tak u vysokoškolských absolventov dominuje vo všetkých hlavných skupinách odborov vzdelania Bratislavský kraj s výrazne vyššími mzdami oproti ostatným krajom. Na druhej strane spektra je Prešovský kraj, v ktorom sú mzdy vysokoškolských absolventov v jednotlivých hlavných skupinách odborov vzdelania nižšie o 30 % až 40 %. Diferenciácia miezd absolventov medzi kraji je tak pri vysokoškolských absolventoch analogická so situáciou u stredoškolských absolventov. Výnimku tvoria absolventi z hlavnej skupiny odborov vzdelania Zdravotníctvo, ktorých sú mzdy medzi kraji vyrovnannejšie, pričom najnižšie priemerné hrubé mesačné mzdy majú absolventi zdravotníctva v Košickom kraji, v priemere 1 085 EUR do 5 rokov od ukončenia štúdia a najvyššie v Bratislavskom kraji na úrovni 1 390 EUR.

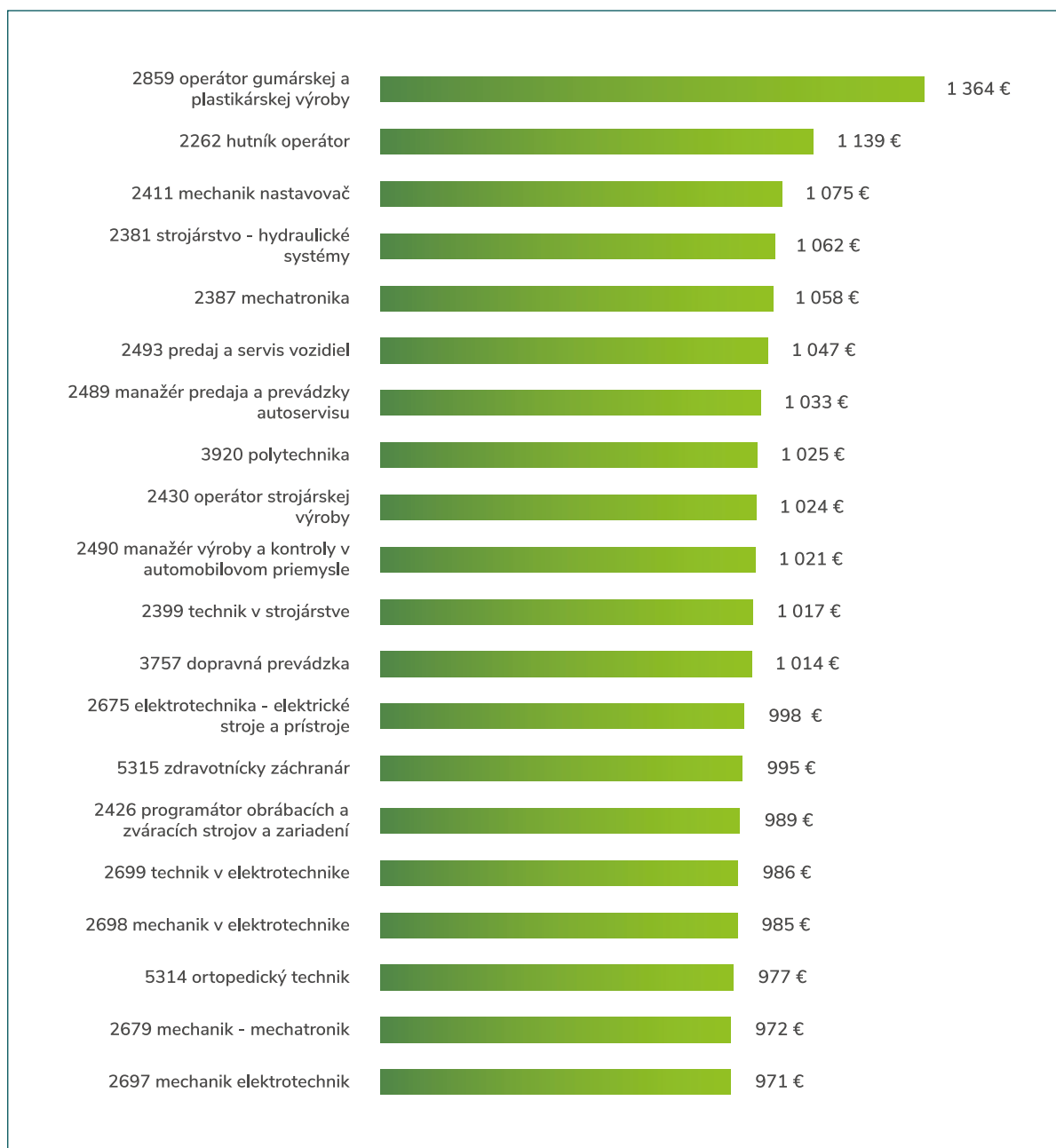

„Najvyššie priemerné hrubé mesačné mzdy majú vysokoškolskí absolventi z oblasti IT a ďalších technických smerov, najnižšie predovšetkým absolventi teológie, umeleckých a učiteľských smerov. Stredoškoláci majú najvyššie priemerné hrubé mesačné mzdy v oblasti strojárstva a najnižšie v oblasti služieb.“

Najvyššie priemerné hrubé mesačné mzdy do 5 rokov od ukončenia štúdia majú vysokoškolskí absolventi softvérového inžinierstva, chirurgie (viac ako 2 000 EUR v hrubom), chemického inžinierstva, informačných systémov a energetiky (1 700 – 1 900 EUR). Najhoršie sú na tom predovšetkým absolventi katolíckej a evanjelickej teológie, hudobného umenia, dejín a teórie umenia či učiteľstva v kombináciách.

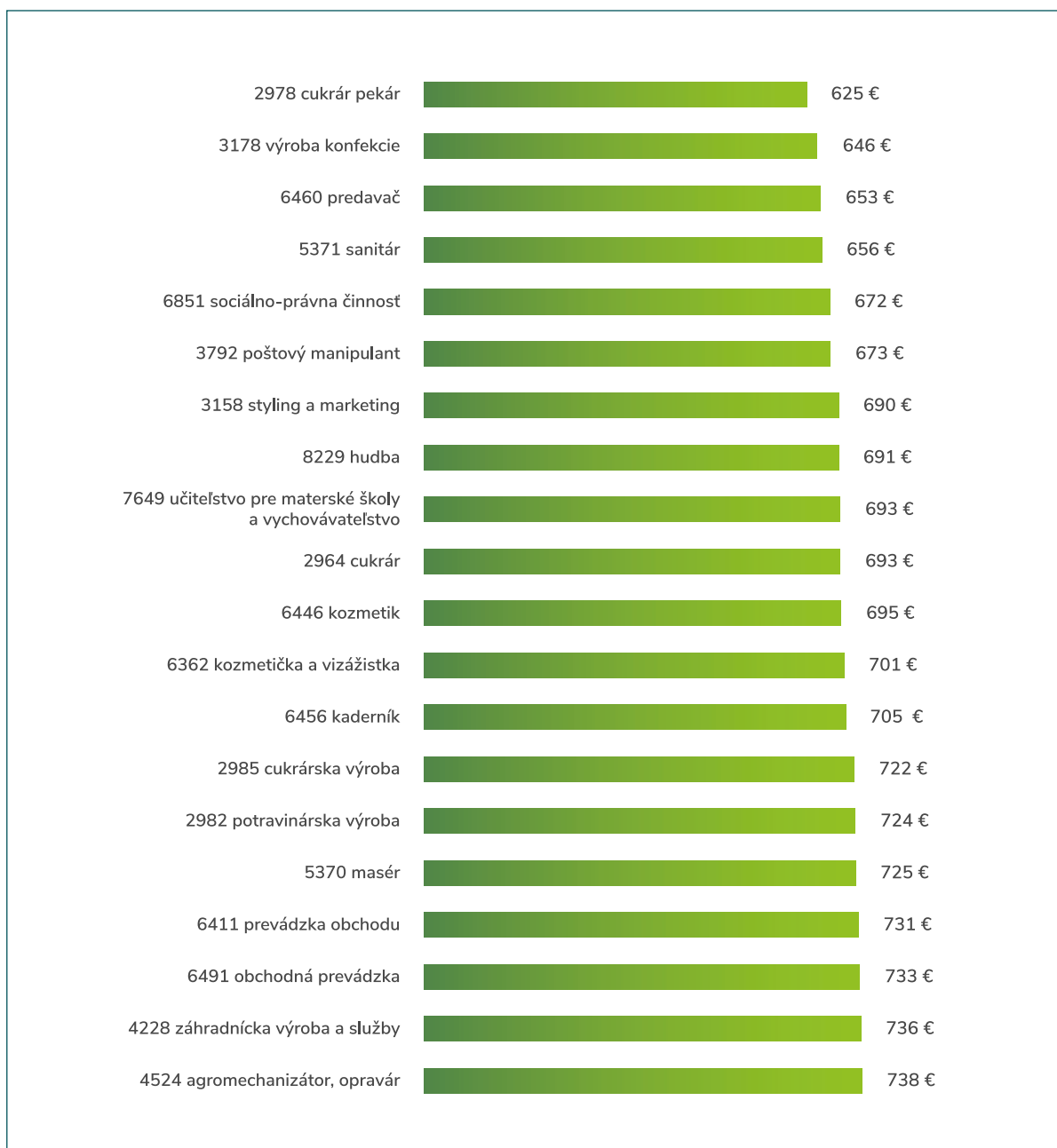
Najlepšie zarábajúcimi stredoškolákmi sú absolventi hutníctva, gumárskej a plastikárskej výroby, strojárstva, mechanici nastavovači, mechatronici, polytechnici, či absolventi dopravnej prevádzky. Títo absolventi majú do 5 rokov od ukončenia štúdia priemernú hrubú mesačnú mzdu presahujúcu 1 000 EUR v hrubom. Na druhej strane, najnižšie priemerné hrubé mesačné mzdy majú absolventi odborov predavač, výroba konfekcie, cukrár, pekáč, sanitár, poštový manipulát, styling a marketing, cukrár, kozmetička a vizážistka, kaderník, či potravinárska výroba, ako aj absolventi odboru vzdelania učiteľstvo pre materské školy a vychovávateľstvo. Títo absolventi zarábajú do 5 rokov od ukončenia štúdia v priemere len približne 620 EUR – 720 EUR v hrubom.

Priemerné hrubé mesačné mzdy absolventov stredných škôl (v EUR)
 do 5 rokov od ukončenia štúdia v odboroch vzdelania s najvyššími
 mzdami v roku 2017 v Slovenskej republike

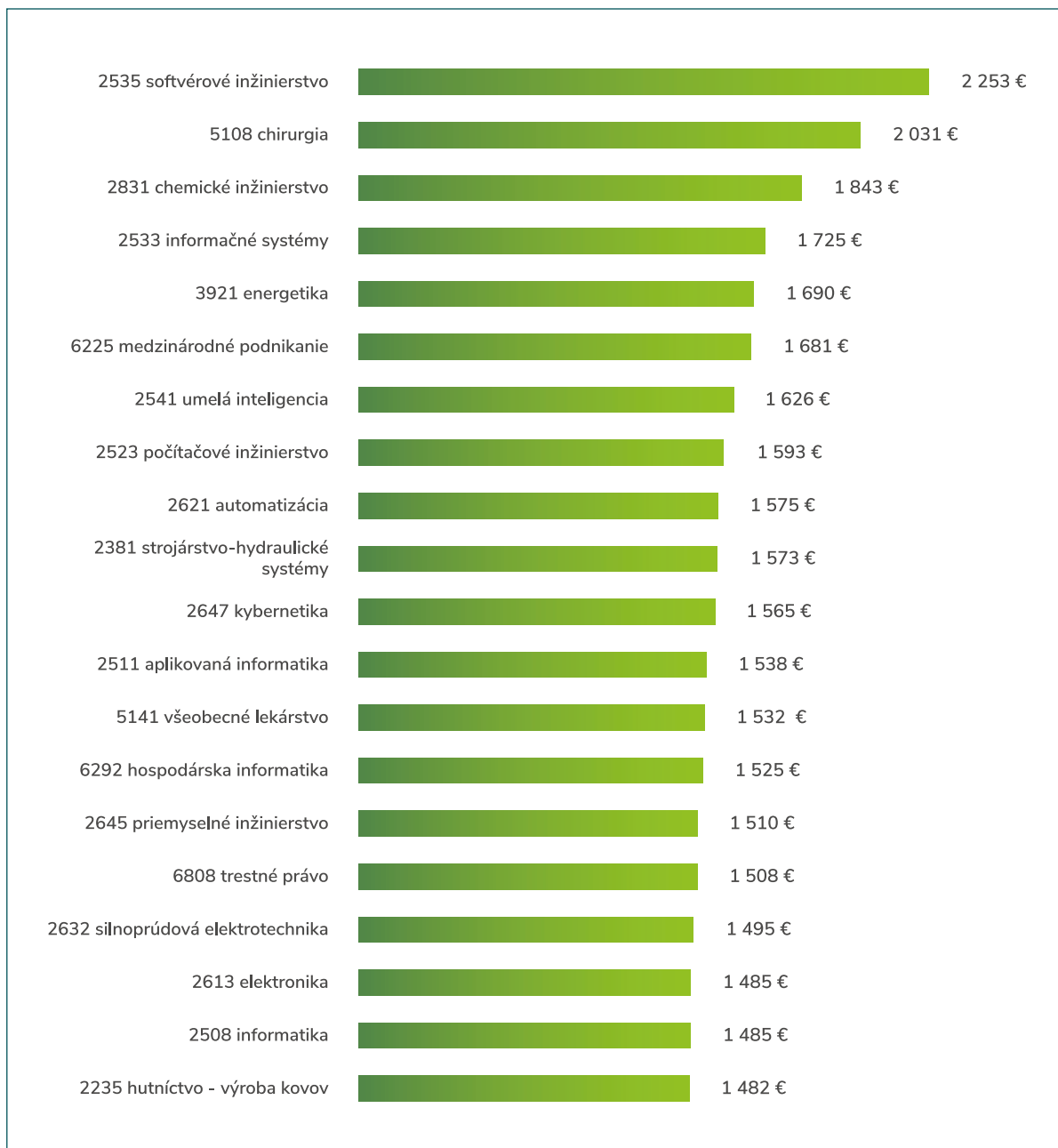
Zdroj: TRIXIMA Bratislava

Priemerné hrubé mesačné mzdy absolventov stredných škôl (v EUR)
 do 5 rokov od ukončenia štúdia v odboroch vzdelania s najnižšími
 mzdami v roku 2017 v Slovenskej republike

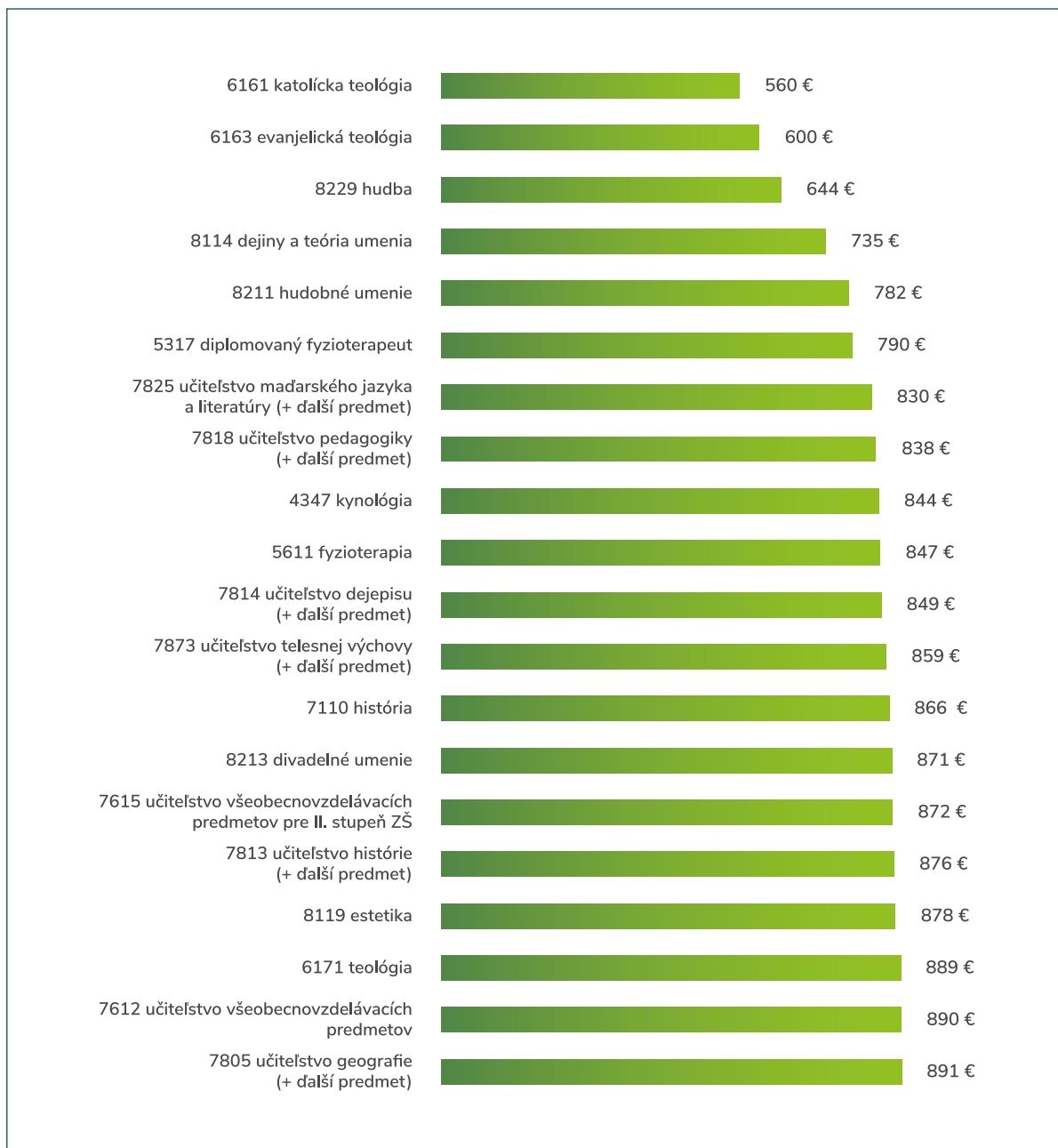
Zdroj: TRIXIMA Bratislava

Priemerné hrubé mesačné mzdy absolventov vysokých škôl (v EUR)
 do 5 rokov od ukončenia štúdia v odboroch vzdelania s najvyššími
 mzdami v roku 2017 v Slovenskej republike

Zdroj: TRIXIMA Bratislava

Priemerné hrubé mesačné mzdy absolventov vysokých škôl (v EUR)
 do 5 rokov od ukončenia štúdia v odboroch vzdelania s najnižšími
 mzdami v roku 2017 v Slovenskej republike

Zdroj: TRIXIMA Bratislava